

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XV. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

statuta diligenter perferretur, nihil novum nos respondisse reperiet, sed quod antiquum est, quasi quadam manu sollicitudinis innovasse.

NOTÆ.

debilitas, de qua superiori textu, ob infirmitatem, vel ob ætatem.

e *Paupertas.*) Pauperes enim possunt absolvi ab Episcopo, *cap. quod de his, cap. quamvis, hoc tit.* non solum mendicantes, verum & non habentes congruam sustentationem, qui tamen attento statu personæ indigere videantur. Barbosa *de potest. Episc. alleg. 41. n. 24.* Et qui dicantur pauperes quoad hoc beneficium absolutionis, arbitrio Episcopi relinquunt, cum aliis resolvit Barbosa *ibi.*

1. a *Idem.*) Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* sed veram inscriptionem hujus textus dedi *in cap. cum non ab homine, de judic.*
 b *Bellis.*) Contra tradita supra *in cap. peritio, de homicid.*
 c *Alex. III.*) Relatus *in c. 1. 2. & seqq. hoc titulo.*
 d *Corporum impotentia.*) Veluti si est nimia

CAPUT XV.

^a Idem

Cum desideres, quid tua fraternitas observare debeat super iis, quæ dubietatem continent, Apostolicæ Sedis rescripto plenius edoceri; nos qui licet immeriti ex accepto administrationis officio consultationibus respondere cogimur singulorum, &c. *Et infra:* Fuit autem primæ quæstionis tenor hujusmodi, utrum alicui excommunicato, qui mandato Ecclesiæ stare juravit, & ante absolutionem Episcopus ei communionem reddidit, sit communicandum ab aliis; & an Episcopus id facere debeat. Cui siquidem quæstioni taliter duximus respondendum, quod cum cautio juratoria, quam hodie qui excommunicati sunt, præstant, potius ad cautelam ex consuetudine Ecclesiæ, quam ex rigore canonum sit inducta, neque momenti tam validi reputetur, ut nisi absolutionis beneficium subsequatur, ille, qui excommunicatur, debeat communioni aliorum restitui, præsertim cum ex eo juramento absolutionem consecutus non sit, & constet eum excommunicatum fuisse, & verum sit, absolutum non esse; non potest ^b Episcopus, nec debet ei communionem dare; neque alij eidem ^c communicare, nisi fuerit secundum formam ecclesiasticam post juramentum præstitum absolutus; quia secundum ^d Apostolorum canones, & ^e Fabiani statuta Pontificis, qui cum excommunicato scienter communicaverit, est communionem privandus; immò juxta ^f Isidori statuta, cum eo excommunicationis contrahit pœnam. Secundæ quæstioni statuta canonum, & præcipue piæ memoriæ Alex. III. prædecessoris nostri sequentes, hunc finem duximus imponendum, quod si publica fama est, aliquem verberasse clericum, neque Episcopus, neque alii ei communicare debent, nisi ad arbitrium Episcopi de hoc se purgaverit, vel ad majorem ^g cautelam beneficium absolutionis acceperit. Tertio loco tua discretio requisivit, si clericus verberatus ab aliquo querimoniam apud suum Episcopum deposuerit, & testes producere paratus fuerit, sed Episcopo mediante, & communicante ei, qui clericum verberavit, amicabiliter cum eo composuerit, & reconciliatus ei fuerit, an ei communicandum sit ab aliis? Super quo taliter respondemus, quod licet ille qui violentas manus injecerit, ei, quem laesit, satisfecisse videatur, Ecclesiæ tamen quam offendit, ex hoc non satisfecisse dignoscitur, & nisi forma ecclesiastica, quæ pro absolutione talium, ut supra dictum est, introducta est, observetur, non est ei communicandum. Ultima præterea quæstionis omnes perplexiones resolvimus, quod cum in pari stilo criminis conquadretur, qui clericum ^h captivum retinet, licet violentas manus in ipsum non injecerit; ut is, qui violentas manus injecerit, est evitandus, nec est communioni fraternæ reducendus, nisi juxta formam Ecclesiæ fuerit, ut supra dictum est, absolutus.

NOTÆ.

^a *Idem.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 4.* nullibi tamen exprimitur cui rescribat Clemens III.

b *Communicare.*] Juxta tradenda *infra in cap. significavit.*

- I. c *Potest Episcopus.*] Immò nec ipse Romanus Pontifex potest cum excommunicatis communicare; & si sine justa causa etiam in humanis communicaverit, gravem culpam incurrit, ut docuerunt Glossa verbo *Vitare, in cap. nulli 8. hoc tit.*
 DD. Gonzal. in *Decretal. Tom. V.*

Covarr. *in cap. alma, p. 1. §. 1. num. 2.* Suarez *de censur. disput. 2. sect. 1. num. 11. & disput. 6. sect. 4. num. 5.* Sayrus *in clavi Regia lib. 2. cap. 11. num. 28.* Henriquez *in summa. lib. 13. cap. 3. num. 4.* Albertus Pigijs *lib. 4. de Eccles. hierarch. cap. 8.* Barb. *in cap. 1. n. 2. 93. dist. Marius Alterius de censur lib. 1. dist. 11 cap. 4.* Theoph. *tom. 14. de liter. monit. lib. 2. cap. 2.* quia licet præceptum hoc vitandi excommunicatos non sit juris divini, ut *ex cap. 16. & 18. Matthai, juncto c. sicut 16. c. excommunicatos 17. 11. q. 3.* nonnulli voluerunt relata Gibalino *de censur. disquisit. 3. q. 1. consel. 2.* & tantum sit juris

positivi,

positivi, *cap. nemo* 31. 11. *quest.* 3. ideoque nec in pœnam minoris excommunicationis Pontifex incidat, utpote humanis legibus solutus, ex regula legis digna vox, *Cod. de legibus, cap. significasti* 4. *cap. innotuit, de elect. cap. proposuisti, de concess. præb.* tamen offendit eas leges, quarum iusto dictamine, & vi directiva alligatur, *l. digna* 4. *C. de legibus, cap. iustum* 2. 9. *dist. cap. cum omnes* 6. *de constit.* facit rationis, & honestatis præscriptum in summo Pontifice vitandi excommunicatos, ex Concilio Africano sub Cœlestino, & Bonifacio, *can. 105.* qui est in Codice canonum Ecclesiæ Afric. *can. 138.* ubi sic Africani PP. ad Cœlestinum: *Nec a nobis excommunicatos in communionem ultra velitis accipere, quia hoc etiam in Nicæno Concilio definitum facile advertit Venerabilitas tua. Quæ tamen ne laberetur, admonitio supplicis fuit, non præceptiva, ut observavit Baronius rom. 4. anno 419. Bellarmin. lib. 2. de Rom. Pontifice, cap. 25. vers. Adde* 4. Alanus Copius *dialog. 1. cap. 10.* Faciunt tandem textus, *in cap. cum olim* 13. *vers. Illud, ibi: Quod cum in fili Abbas, de privil. cap. nulli* 8. *cap. si aliquando* 41. *hoc tit. cap. I. in fine, de except. lib. 6.* Illustrat Præceptor meus D. Franc. Romanos pro Episc. *Lusit. propos. 3. §. 2. num. 106.*

d *Apostolorum.*] *In can. 11. Apost.*

e *Fabriani.*] *In cap. sicut Apostoli, quest. 3.*

f *Isidori.*] *In cap. cum excommunicato* 11. *quest. 3.*

2. g *Cautelam.*] Absolutio hæc ad cautelam impenditur quoties dubitatur, an censura incurta sit, necne, & ita datur sub conditione, si valida sit

censura, aut incurta fuit. Ejus mentio fit in *cap. ad presentiam, de appellat. cap. veniens, el. 2. de testibus, cap. Apostolica, de except. cap. perinas, cap. venerabili, hoc tit. cap. presentis, cap. venerabilibus, hoc tit. in 6. de qua, & ejus effectu plura de censuris scibentes, & noviter Gibalinus de *censur. disquisit. 9. q. 2. num. 6.**

h *Captivum retinet.*] In qua retentione cum ipsa percussione grave sacrilegium perpetratur, *cap. attendendum* 13. *in fine, cap. si quis deinceps* 22. 17. 9. 4. *cap. constituimus* 9. 3. 9. 5. *cap. nulli* 11. 3. 9. 4. *cap. ita nos* 25. 25. 9. 2. *cap. venerabilem* 34. *vers. numquid, de elect. cap. ad Apostolica* 2. *de re judic. lib. 6. Clement. 1. de pœnis:* facit textus in *l. si quis in hoc genus, C. de Episcop. & clericis.* Punitur enim dicto canone *si quis suadente* 17. 9. 4. quælibet violenta manuum injectio in clericum, si ve illa sit in personam ejus, si ve in ejus res ipsi adhærentes, unde fiat injuriola illa ipsi personæ violentia; ejusque violatio hujusmodi est occisio, mutilatio, vulneratio, percussio, quacumque ratione, aut instrumento fiat, exempli causâ manu, pede, ense, fuste, loris, immò etiam veneno occultè propinato; quia illis omnibus modis illius personæ, ac corpori violentia infertur. Etiam violenta injectio manuum est detentio, ne ex aliquo loco exeat, aut ad illum nemo accedat, ut docent alios casus injuriolæ injectionis manuum adducentes Gibalinus in *d. synop. censur. verbo injuriam, Diana p. 9. tract. 4. resol. 19. 17. 30. 36. 37.* Hieronymus Garcia in *summa, tract. 1. difficult. 3. dub. 1. puncto 2. & 3.* Suarez de *censur. disput. 22. sect. 1.* Fragofo *2. p. de regim. lib. 1. disput. 2. cum sequent.*

CAPUT XVI.

a Clemens III.

Veniens ad Sed. Ap. I. lator presentium suâ nobis assertionem monstravit, quod cum^b matutina officia celebraret, quædam^c monialis Ecclesiam ingrediens cum alio clerico, ludendo impedimentum præstabat quominus Deo divinum posset obsequium exhibere. Unde memoratus sacerdos commotus, ut liberius posset circa divinorum celebrationem vacare, manibus in eam appositis, ut extra Ecclesiam^d poneret, cum nollet exire, in trahendo ipsam coëgit eandem extra Ecclesiam residere: sed tum illum propter hoc tanquam excommunicatum evitasti, & facis ab aliis evitari. Ideoque mandamus, quatenus si res ita se habet, eum de cætero non evites: cum ex hoc ipsum excommunicatum nullatenus videamus.

NOTÆ.

1. a *Clemens III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 5.* etsi nullibi exprimitur cui rescribat Pontifex.

b *Matutina officia.*] De quibus egi *in cap. 1. de celeb. Missarum.*

2. c *Monialis.*] Quæ etiam gaudet privilegio canonis *Si quis suadente,* ut probavi *in cap. non dubium.*

d *Poneret.*] Quare is, cui incumbit turbantes divina officia ab Ecclesia ejicere, potest etiam per vim clericos turbantes officia divina impunè ejicere, *cap. cum voluntate, §. fin. hoc tit.* quia talis percussio injuriola non est. Docet Gibalinus in *synop. dicto verbo Injuria, à num. 3.*